

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ

Кафедра професійної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з навчально-
методичної роботи

/Г.М. Тонкачєєв /
2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання у вищій школі

(назва навчальної дисципліни)

шифр	назва спеціальності
101	ЕКОЛОГІЯ

Розробники:

Руденко М.В., к.пед.н., доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Красильник Ю.С., к.пед.н., доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри професійної освіти
протокол № 12 від « 2 » червня 2020 року

Завідувач кафедри

(підпис)

(Почка К.І.)

(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною радою КНУБА

протокол № 7 від « 4 » червня 2020 року

Голова НМР КНУБА

(підпис)

(Тонкачєєв Г.М.)

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

шифр	Аспірант	Форма навчання: денна										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
	Назва спеціальності (спеціалізації)	Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних										
				Разом	у тому числі									
Л	Лр	Пз	КП		КР	РГР	Роб							
101	ЕКОЛОГІЯ	3,0	90	90	20		10				1	зал	2	

шифр	Аспірант	Форма навчання: вечірня (заочна)										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
	Назва спеціальності (спеціалізації)	Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних										
				Разом	у тому числі									
Л	Лр	Пз	КП		КР	РГР	Роб							
101	ЕКОЛОГІЯ	3,0	90	90	20		10				1	зал	2	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є систематизація знань у майбутніх докторів філософії із сучасними методиками викладання навчальних дисциплін у вищій школі, методологією розробки та застосування методичних матеріалів при викладанні, а також формування вмінь у проведенні всіх форм навчальних занять та обґрунтування шляхів і умов ефективного впливу на особистісний розвиток усіх учасників освітнього процесу.

Робоча програма містить витяг з навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має здобути аспірант, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок аспіранта, роз'яснення деяких аспектів організації навчального процесу, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуального завдання. Абсолютну більшість позицій зі списку розміщено на Освітньому сайті КНУБА або ж за цією адресою містяться посилання на ці джерела та літературу в інтернеті. Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідуваності занять.

Компетенції аспірантів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Інтегральна Компетентність(ІК)	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК03. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК06. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК08. Здатність працювати автономно. ЗК09. Здатність розробляти та управляти проектами
Фахові компетентності (ФК)	ФК01. Здатність до засвоєння концепцій, теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань у сфері екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування. ФК02. Здатність до формування системного наукового світогляду сучасного

	<p>природознавства, професійної етики та загальнокультурного світогляду.</p> <p>ФК03. Здатність представляти результати власної наукової і науково-технічної діяльності, у тому числі за допомогою наукових публікацій.</p> <p>ФК04. Здатність доносити до слухачів сучасні знання та наукові результати власних досліджень, у тому числі в рамках науково-педагогічної діяльності в галузі природничих наук.</p> <p>ФК05. Здатність до інтелектуальної творчої діяльності, спрямованої на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування в галузі екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування.</p>
Програмні результати навчання	
Знання (ЗН)	<p>ПР01 Демонструвати глибоке знання передових концептуальних та методологічних основ природничих наук, що дає можливість переосмислювати та поглиблювати науку про навколишнє середовище.</p> <p>ПР02 Демонструвати володіння загальнонауковими концепціями сучасного природознавства.</p> <p>ПР03 Спланувати та реалізувати на практиці оригінальне самостійне наукове дослідження, яке характеризується новизною, теоретичною і практичною цінністю та сприяє розв'язанню значущих проблем екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.</p>
Уміння (УН)	<p>ПР05 Самостійно розробляти інноваційні комплексні наукові проекти в галузі екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування.</p> <p>ПР06 Застосовувати методи математичного і геоінформаційного аналізу та моделювання сучасного стану та прогнозування змін екосистем та їх складових.</p> <p>ПР07 Самостійно використовувати сучасне обладнання для проведення наукових досліджень у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування</p>
Комунікація (КОМ)	<p>ПР08 Спілкуватися, у тому числі іноземною мовою, в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування.</p> <p>ПР09 Доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, результати власних наукових досліджень, обґрунтування і висновки як у усній так і письмовій формі для різної</p>

	аудиторії, як на національному так і на міжнародному рівні.
Автономія і відповідальність (АіВ)	<p>ПР10 Застосовувати сучасні технології (у т. ч. інформаційні) у науковій та науково-педагогічній і еколого-просвітницькій діяльності.</p> <p>ПР11 Виявляти лідерські якості, відповідальність та повну автономність під час реалізації комплексних наукових проектів.</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Основи організації освітнього процесу у вищій школі в контексті компетентнісно орієнтованої парадигми розвитку освіти

Лекція 1

Методика викладання у вищій школі.

1. Предмет, зміст, структура методики викладання у вищій школі.
2. Закономірності освітнього процесу вищої школи.
3. Інтеграція України в європейський освітній простір.

Висновки

Практичне заняття 1.

Місце і роль методики викладання у вищій школі в системі педагогічних дисциплін.

Лекція 2

Структура системи вищої освіти в Україні.

1. Державна політика в галузі вищої освіти та концептуальні напрями її розвитку.
2. Структура вищої освіти. Освітні рівні. Освітньо-кваліфікаційні рівні.
3. Політика якості освіти в Україні в площині «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості Європейському простору вищої освіти (ESG-2015)».

Висновки

Практичне заняття 2.

Європейська кредитно-трансферна система (ECTS).

Лекція 3

Формування професійно-педагогічної культури та професійної компетентності викладача в системі вищої освіти.

1. Викладач та «студентоцентроване навчання» у системі вищої освіти.
2. Процесуальні та змістові аспекти використання компетентнісного підходу як сучасної освітньої парадигми вищої школи.
3. Професійна компетентність викладача вищої школи.

Висновки.

Практичне заняття 3.

Культура педагогічного спілкування.

Лекція 4

Форми і методи навчання у вищій школі.

1. Методичні основи підготовки та проведення лекційних занять.
  2. Методика підготовки та проведення семінарських, практичних і лабораторних занять.
  3. Форми, методи й засоби організації самостійної навчальної діяльності студентів.
- Висновки

Змістовний модуль 2.

Методичні основи викладання навчальних дисциплін у вищій школі

Лекція 5

Методичні основи підготовки навчально-методичних та дидактичних матеріалів.

1. Типові види навчально-методичних матеріалів у вищій школі.
2. Загальні методичні основи підготовки підручників з фахово орієнтованих дисциплін.
3. Методичні вимоги до підготовки навчальних посібників.

Висновки

Лекція 6

Методичні основи підготовки навчально-методичних та дидактичних матеріалів

1. Методика підготовки освітніх, навчальних і робочих навчальних програм з навчальних дисциплін фаху.
2. Підготовка методичних порад, тестових завдань та інших навчально-методичних і дидактичних матеріалів.
3. Загальні питання методики підготовки мультимедійних навчально-методичних матеріалів для організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Висновки

Практичне заняття 4.

Роль і місце стейкхолдерів в методичному забезпеченні освітньої програми, навчальної робочої програми.

Лекція 7

Методологічні основи активізації процесу навчання у вищій школі.

1. Використання сучасних освітніх технологій у вищій школі.
2. Застосування сучасних технічних засобів у процесі навчання.
3. Інноваційні педагогічні технології активізації навчання.

Висновки

Практичне заняття 5.

Дистанційне навчання як самостійний елемент сучасної підготовки студентів.

Організація навчально-пізнавальної діяльності студентів з використанням нових інформаційних технологій.

Лекція 8

Пріоритети розвитку вищої освіти в контексті Європейської інтеграції.

1. Ринок праці як інструмент забезпечення якості освіти в Україні.
2. Освіта впродовж всього життя.
3. Внутрішня та зовнішня системи забезпечення якості освіти.

Висновки

Лекція 9

Оцінювання навчальних досягнень студентів, контроль і самоконтроль навчальної роботи у ЗВО.

1. Поняття про сутність та функції контролю, його компоненти.
2. Педагогічні вимоги до оцінювання навчальних досягнень студентів.
3. Методи і форми контролю знань студентів.

Висновки

Лекція 10

Інтеграція науково-дослідної роботи викладачів і студентів в умовах закладу вищої освіти.

1. Роль наукової праці в розвитку творчих здібностей студента.
2. Зміст і форми науково-дослідної роботи студентів у сучасних ЗВО.
3. Шляхи та методи залучення студентів до здійснення науково-дослідної роботи.

Висновки

Індивідуальне завдання – реферат.

Теми індивідуальних завдань.

Назва теми
1. Альтернативні системи навчання. Пошук шляхів удосконалення інженерно-будівельної освіти.
2. Гуманістична спрямованість методики викладання.
3. Дидактичний аспект навчально-пізнавальної діяльності у вищій школі України.
4. Дидактичні основи сучасної вищої освіти у США.
5. Дидактичні принципи навчання та їх розвиток.
6. Диференціація контролю знань, умінь і навичок студентів.
7. Зміст Державної національної програми “Освіта України - XXI століття”.
8. Зміст освіти в системі підготовки інженерних кадрів для будівництва.
9. Зовнішня педагогічна техніка викладача.
10. Індивідуальна робота в умовах групового навчання.
11. Інноваційні технології викладання фахових дисциплін.

12. Інноваційні технології навчання у вищій школі.
13. Комплексний аналіз якості підготовки кадрів за результатами контролю.
14. Контроль якості викладання дисциплін управлінського циклу.
15. Методи активізації навчання та організація їх впровадження.
16. Методи організації та самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності у ЗВО.
17. Модульне навчання у вищій школі.
18. Мотивація і стимули успішного навчання студентів і ефективної роботи викладачів ЗВО.
19. Навчально-методична документація кафедри: нормативна, планова, методична, навчальна, звітно-інформаційна.
20. Облік результатів підготовки спеціаліста у вищій школі.
21. Організаційна технологія навчання у вузах країн Західної Європи.
22. Організація процесу самоуправління навчально-творчою діяльністю
23. Організація роботи викладача фахових дисциплін.
24. Організація, методика проблемного навчання в умовах ЗВО.
25. Основні зарубіжні дидактичні концепції.
26. Показники якості підготовки спеціалістів: кваліфікаційні характеристики, критерії оцінки якості навчання.
27. Професійна майстерність викладача ЗВО.
28. Професійна підготовка менеджерів в галузі будівництва.
29. Психологія взаємовідносин студентів і викладачів при аудиторній роботі.
30. Проблеми уваги у студентській аудиторії.
31. Психолого-педагогічні та соціальні аспекти підвищення якості підготовки кадрів інженерного профілю.
32. Розвиток демократичних основ навчального процесу.
33. Розробка часткових методик викладання навчальних дисциплін.
34. Становлення багаторівневої системи підготовки кадрів в університеті.
35. Створення навчально-методичного комплексу з дисципліни.
36. Структура педагогічної системи навчального процесу (За В.П. Беспалько).
37. Упровадження модульно-рейтингової технології навчання.
38. Характеристика навчальних програм інженерно-будівельних спеціальностей.
39. Характеристика факторів, що впливають на ефективність освітнього процесу ЗВО.
40. Цілі, види і форми контролю якості навчання.

Методи контролю та оцінювання знань аспірантів

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, захист індивідуальних роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій

аспірантів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Аспірант, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету (відділу докторантури і аспірантури) документ, який засвідчує ці причини.

Аспірант, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.

Аспірант, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку, а також виконати індивідуальне завдання, якщо його виконання було передбачене планом заняття.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі аспірантів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується аспірантами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх семінарських занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань аспіранта аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості умінь поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: уміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, уміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються аспіранту за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту аспірантом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, аспіранти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь аспіранта у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за місяць до початку залікової сесії. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 2 тижні до початку сесії. Викладач має право вимагати від студента доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності аспірантів за відсутності пропущених та невідпрацьованих семінарських занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою до підсумкової форми контролю – заліку. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії

з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Участь в роботі впродовж семестру – 100.

Форма підсумкового контролю – залік.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- семінарські завдання 30% семестрової оцінки;
- індивідуальна робота 30 % семестрової оцінки;
- модульний: тестовий (заліковий) – 40 % семестрової оцінки.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання		Інд. робота	Залік	Сума балів
Змістові модулі				
1	2			
25	25	20	30	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	20	відмінне виконання
	17	відмінне виконання з незначною кількістю помилок
добре	15	виконання вище середнього рівня з кількома помилками
	12	виконання з певною кількістю помилок
задовільно	10	виконання задовольняє мінімальним критеріям

Шкала оцінювання заліку (30 балів)

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Кількість правильних відповідей	Кількість балів
0-6	0	11	10	16	20
7	2	12	12	17	22
8	4	13	14	18	24
9	6	14	16	19	26
10	8	15	18	20	30

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Аспіранту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Аспірант, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до складання заліку.

Аспірант, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Аспірант має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до аспірантів на початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники:

1. Педагогіка вищої школи: підручник / В.П.Андрущенко [та ін.]; за ред. В.Г.Кременя; Академія пед. наук України. – Київ : Педагогічна думка, 2009. – 255 с.

2. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник / За ред. З.Н. Курлянд. – 3-є вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 495 с.

3. Основи професійної освіти: Підручник / М.В. Руденко Р.А Калениченко, Г.В. Капосльоз, Г.Л. Корчова. – К.: ЦП Компринт, 2018. – 613 с.

Навчальні посібники:

1. Руденко М.В., Ніколаєнко С.В., Мороз І.М. Методика професійного навчання. Дидактичне проектування: навчальний посібник / М. В. Руденко, С. В. Ніколаєнко, І. М. Мороз. – К.: КНУБА, 2016. – 132 с.
2. Руденко М.В., Мороз І.М. Комунікативні процеси у педагогічній діяльності. Креативні технології навчання: навчальний посібник / М. В. Руденко, І. М. Мороз. – К.: КНУБА, 2016. – 204 с.
3. Руденко М.В., Смірнов В.М.; Калениченко Р.А., Гаврилюк В.О. Психолого-педагогічне забезпечення навчально-виховного процесу: Навч. посібник / В.М. Смірнов; М.В. Руденко, Р.А. Калениченко, В.О. Гаврилюк. – К.: КНУБА, 2014. – 432 с.
4. Артемова, Любов Вікторівна. Педагогіка і методика вищої школи: навч.-методич. посібник / Л.В.Артемова. – Київ : Кондор, 2012. – 271 с.
5. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. – Одеса.: ОНЕУ, ротاپронт, 2014. – 200 с.

Методичні роботи:

1. Корчова Г.Л. Методика і практика викладання фахової дисципліни: методичні вказівки до вивчення курсу / уклад. Г.Л. Корчова. – К.: КНУБА, 2017. – 52 с.

Додаткова література: сайти фірм, що вказані в програмі дисципліни

Інформаційні ресурси, обов'язково <http://library.knuba.edu.ua/>